

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget)

Energipolitisk redegørelse 2000 af 30/3 2000.
(Redegørelse nr. R 14).

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

1. INDLEDNING

Årtusindeskiftet betyder også for energisektoren forandring og nytænkning. Netop nu står sektoren overfor nye udfordringer, som skal mødes i en tid, hvor øget markedsåbning og internationalisering skaber helt nye rammer for sektoren. Den danske tradition med progressive energipolitiske handlingsplaner er det bedst tænkelige fundament at bygge videre på. Målet ligger fortsat fast. Energipolitikken skal skabe rammerne for, at fremtidens energisystemer indrettes til at være bæredygtige.

Regeringen tillægger det afgørende vægt, at Danmark forstår at udnytte de økonomiske og forsyningsmæssige rammer, som de nye internationale energimarkeder åbner op for, således at danske forbrugere fortsat sikres en stabil og konkurrencedygtig energiforsyning.

Mange års indsats for at omstille forbruget til renere energikilder giver sig nu udslag i, at CO₂-udledningen falder støt år for år. Regeringen lægger vægt på, at den igangværende udvikling fortsættes, både på kort og langt sigt. Vedtagelsen af elreformen i foråret 1999 var et vigtigt skridt på vejen. Regeringen kan med tilfredshed konstatere, at der nu også er indgået en aftale med Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti om en gasreform, en modernisering af varmforsyningsloven og en ny energisparelov. Herudover indgår i aftalen en opfølgning af elreformen vedrørende udnyttelse af biomasse, havvindmøller, udligning af omkostninger til prioriteret produktion, egenproducenters betaling til prioriteret strøm og etablering af et VE-elmarked.

De overordnede energipolitiske målsætninger for både forsynings sikkerhed og miljø har skabt et hjemmemarked for avancerede energiteknologier, som har været en dynamo i udviklingen af produkter, der er konkurrencedygtige på eksportmarkederne. Eksport af dansk ener-

giudstyr har således i de senere år været i stadig fremgang og tal fra 1998 viser, at den samlede danske miljø- og energi eksport nu er på over 20 mia. kr.

2. DANSK ENERGIPOLITIK I INTERNATIONALT KONTEKST

Sikringen af en miljømæssigt, økonomisk og socialt bæredygtig udvikling på globalt niveau er en af de største udfordringer vi står overfor. Her kræves såvel nationale initiativer som et omfattende internationalt samarbejde. Et vigtigt miljømæssigt aspekt er at undgå globale klimaændringer gennem reduktion af udledning af klimagasser. Kyotoaftalen fra 1997 er et første skridt på vejen, hvor industrilandene går foran ved at forpligte sig til både at begrænse deres udledning af klimagasser og til at hjælpe udviklingslandene med at tilrettelægge et bæredygtigt udviklingsforløb.

En ratifikation af Kyoto-protokollen vil – sammen med EU-aftalen om byrdefordeling – betyde at Danmark forpligter sig til at reducere den gennemsnitlige udledning af drivhusgasser med 21% i perioden 2008-2012 i forhold til 1990 (korrigeret for elimport). På Klimakonventionens kommende 6. partskonference (COP 6) i år, er der lagt op til beslutninger om de nærmere retningslinier for at protokollen kan omsættes i praksis og at den således kan forventes ratificeret af parterne. Der skal bl.a. vedtages regler og retningslinier for brugen af Kyoto-mekanismerne og optag af drivhusgasser. Der skal også fastsættes bestemmelser for kontrol, sanktioner og andre foranstaltninger til at sikre landenes efterlevelse af protokollen. De tre Kyoto-mekanismer er international handel med kvoter, joint implementation (fællesprojekter mellem industrilande) og clean development mechanism (fællesprojekter mellem industrilande og udviklingslande).

Som grundlag for ratifikationen vil regeringen i løbet af 2001 fremlægge en status for udviklingen på klimaområdet, som bl.a. vil indeholde opdaterede vurderinger af energi-, transport- og landbrugsområdet.

Hvis menneskeskabte klimaændringer skal afværges er det nødvendigt med en øget reduktion i udledningen af drivhusgasser fremover, og regeringen vil derfor arbejde for en international skærpende af målsætningerne efter 2012.

Bæredygtig udvikling

Regeringen lægger stor vægt på, at Danmark også arbejder aktivt for at bidrage til en bæredygtig udvikling på globalt niveau, og at der sikres en vekselvirkning mellem internationale og nationale initiativer. I FN's Kommission for bæredygtig udvikling (CSD) har Danmark derfor støttet initiativet om, at der udarbejdes nationale planer for bæredygtig udvikling frem mod FN's næste konference om miljø og udvikling – »Rio + 10« i midten af 2002. Regeringen påbegynder udarbejdelsen af den danske strategi i løbet af dette forår.

CSD's niende møde i april 2001 kommer bl.a. på initiativ af Danmark og Østrig til at handle om bæredygtig energi. Hovedtemaerne bliver sikring af en tilstrækkelig energiforsyning til jordens befolkning, begrænsning af energiforbrugets miljøpåvirkning samt udtømmning af ikke-fornybare ressourcer. Regeringen har sammen med de øvrige EU-lande lagt op til en konstruktiv dialog med u-landene om hjælp til at løse de miljø- og udviklingsproblemer, der er forbundet med produktion, distribution og forbrug af energi.

Også i andre fora arbejder Danmark aktivt for at påvirke den internationale udvikling i en bæredygtig retning. Således er Danmark vært for Klimasekretariatets workshop om »best practices«, der afholdes i april i København. Workshoppen skal hjælpe med at omsætte den stigende internationale interesse for politikker og virkemidler til handling.

Endvidere yder Danmark indenfor Energi-charteret en indsats for at fremme energieffektivisering internationalt.

Endelig er bæredygtig energi et vigtigt element i det danske bistandsarbejde. For Danced-programmet, som retter sig mod en række mellemindkomstlande i Afrika og Asien, er der i 1999 indgået en række nye landeaftaler, der sigter mod, at 20% af rammen anvendes til energiprojekter. Hovedindsatsen er energieffektivisering og -besparelser samt vedvarende energi, herunder ikke mindst udnyttelse af landenes store mængder bio-affald til energiformål.

Danced-programmet sigter således også på at fremme målene i en række internationale miljøkonventioner, herunder klimakonventionen. Gennem opbygning af viden og institutioner bidrager den danske indsats til at skabe grundlag for, at landene skifter kurs og udvikler egne strategier og politikker, som kan fremme en bæredygtig udvikling.

Klimastrategi

Regeringen og EU lægger vægt på, at Kyoto-protokollen kan træde i kraft i forbindelse med FN's miljøtopmøde i 2002.

Regeringen har netop fremlagt Klima 2012, som giver et samlet overblik over den danske klimapolitik og lægger op til en proces det kommende år, hvor det fornødne grundlag tilvejebringes for, at Folketinget kan tage stilling til en dansk ratifikation af Kyoto-protokollen.

Samtidig med fremlæggelse af klimastrategien har regeringen fremlagt et virkemiddelkatalog for CO₂-reduktion på transportområdet. Til opfølgning på kataloget vil regeringen inden udgangen af år 2000 fremlægge en handlingsplan, der vil indeholde en konkret beskrivelse af opfølgningen på en række prioriterede initiativer i virkemiddelkataloget. Gennemførelsen af disse initiativer vurderes at kunne begrænse sektorens CO₂-udledning med ca. 7% i 2010 i forhold til udviklingen med de initiativer, som allerede er igangsat eller vedtaget. Udviklingen i transportsektoren skønnes hermed at kunne begrænses til et niveau på ca. 19% over niveauet i 1990.

Opdatering af Energi 21

Hvad angår 20% CO₂-målsætningen i 2005, viste den seneste status i juni måned 1999 en manko på 3,6%. Med vedtagelsen af den nye tilskudsordning for industrien og et forventet bidrag som følge af en intensiveret energibesparelsesindsats samt iværksættelse af de prioriterede initiativer på transportområdet forventes 20%-målsætningen at være tæt på at blive opfyldt. Regeringen vil sikre, at målsætningen nås.

Med fremlæggelsen af klimastrategien og transportsektorens virkemiddelkatalog har regeringen revurderet mål og virkemidler på transportområdet. Det overordnede mål er at knække kurven for transportens CO₂-udledning. På transportområdet vil der i indeværende år ske en opfølgning af virkemiddelkataloget. Regeringen vil i foråret 2001 endvidere fremlægge vurderinger for energi- og landbrugsområdet for perioden frem til 2012, indeholdende foranalyser af situationen i 2013-2017 og udviklingen frem til 2030. Tilsvarende vil der på transportområdet blive suppleret med opdateringer og perspektivering ud over 2012.

Vurderingen af energiområdet vil sammen med vurderingerne af transport- og landbrugsområdet danne et godt beslutningsgrundlag for

fastsættelsen af elsektorens udledning af CO₂ efter 2003.

Markedsåbning og den danske model

Den internationale scene har i de senere år været kraftigt præget af dels et ønske om større samhandel på energiområdet, og dels et ønske om indførelse af markedsbaserede mekanismer i forbindelse med samhandelen. EU har med vedtagelsen af direktiver for åbning af henholdsvis el- og gasmarkederne i EU været en af de drivende kræfter bag denne udvikling, men f.eks. etableringen af den nordiske elbørs samt den øgede internationale handel med bio-brændsler viser, at der også fra andre sider har været ønsker om øget internationalisering af energiområdet.

Med elreformen har Danmark sikret sig en fortsat levedygtig dansk elproduktionssektor. Samtidig tager reformen højde for, at der skal opretholdes en høj national forsyningssikkerhed. Miljømæssigt er Danmark på forkant med udviklingen i EU gennem indførelse af et særligt marked for el baseret på vedvarende energi og ikke mindst med indførelsen af kvoter for elsektorens CO₂-udledning.

Fælles virkemidler

Den stigende liberalisering af energimarkederne i EU betyder, at der opstår mere grænseoverskridende konkurrence mellem energileverandørerne. Dette giver problemer for nationale støtteordninger for bæredygtig udvikling i forhold til EU-traktatens bestemmelser om konkurrence og statsstøtte. Den stigende konkurrence forventes at føre til lavere energipriser, hvilket betyder yderligere pres på mange bæredygtige teknologier og dermed øget behov for støtte.

Udviklingen af det indre marked for energi øger derfor det i forvejen store behov for fælles virkemidler. Det drejer sig i første række om virkemidler som fælles minimumsafgifter på alle energiformer (energiavgifts-direktivet), direktiv om fremme af el fra vedvarende energi i det indre elmarked, øget anvendelse af energimærkning af husholdningsapparater mv. og instrumenter til fremme af kraftvarme i det indre elmarked.

De kommende år er afgørende for, hvad fælles EU-virkemidler vil kunne bidrage med i forhold til vores internationale forpligtigelser. Regeringen vil fortsat presse på EU-processen for at få de nødvendige fælles virkemidler gennem-

ført og Danmark vil bidrage med vores egne erfaringer med nationale tiltag og analyser af virkninger m.m.

3. REGIONALT ENERGISAMARBEJDE

Danmark har gennem de seneste år støttet et stadig mere omfattende og forpligtende samarbejde mellem landene i Østersøregionen. Baggrunden for samarbejdet er først og fremmest, at de enkelte lande kan se en fordel i at samarbejde for at sikre miljømæssigt og økonomisk bæredygtig udvikling for hele regionen.

Danmark har i år formandskabet for Nordisk Ministerråd og dermed også formandskabet for det nordiske energipolitiske samarbejde. Bæredygtig energiudvikling og en forstærket integration af miljøaspektet i de energipolitiske problemstillinger står højt på dagsordenen. Der vil være særlig fokus på klimapolitiske spørgsmål, en fortsat udvikling af el- og naturgassamarbejdet, øget effektivisering og anvendelse af vedvarende energi både i Norden og i Nordens nærområder samt en fortsat udvikling af samarbejdet på forskningsområdet.

Fra dansk lægges der bl.a. stor vægt på etablering af Østersøområdet som »testing ground« for Kyoto-mekanismerne før 2008. Formålet hermed er blandt andet at opnå en række nyttige erfaringer med brugen af mekanismerne, som kan bringes videre i internationale sammenhænge i både EU og FN. Arbejdet sigter på, at der kan iværksættes konkrete projekter så hurtigt som muligt efter, at der er opnået international enighed om regelsættet for Kyoto-mekanismerne. Etablering af en »testing ground« vil også understøtte udvikling af elmarkedet og forberedelsen til optagelse i EU for en række af landene og dermed harmonisering af reglerne imellem.

En forudsætning for, at aktørerne på energiområdet skal kunne iværksætte de ønskede initiativer er, at markedsudviklingen indeholder de nødvendige drivkræfter, således at aktørerne har incitamenter til at agere i overensstemmelse med de langsigtede målsætninger. På den måde kan implementeringen af bæredygtig udvikling i stor udstrækning overlades til aktørerne på energimarkedet. Styrkelse af samarbejdet på myndighedsniveau med henblik på at udvikle fælles markedsmechanismer er derfor vigtigt, og regeringen vil arbejde for et øget energisamarbejde mellem såvel de Nordiske lande som hele

Østersøområdet, hvor bæredygtig udvikling står i fokus.

De seneste år har budt på en række politiske aftaler omkring samarbejdet for en bæredygtig udvikling i energisektoren, og arbejdet bevæger sig hen mod mere konkrete aktiviteter i forbindelse med implementering af aftalerne. På et energiministermøde i Helsinki i oktober 1999, med deltagelse af samtlige Østersølande samt EU-kommissionen blev der nedsat en styregruppe (Group of Senior Energy officials - GSEO) bestående af repræsentanter fra samtlige Østersølande og Kommissionen. GSEO får ansvaret for organisering, koordinering og styring af de aktiviteter, der skal gennemføres, herunder nedsættelse af nødvendige ad hoc grupper.

Der er en række store barrierer for investeringer i nye energisystemer i de nye demokratier i regionen. Bistandsindsatsen for bæredygtig energiudvikling til Central- og Østeuropa er derfor en vigtig komponent i den danske indsats. Bistanden udformes i lyset af det multilaterale samarbejde, hvor ikke mindst Bergen-deklarationen og Baltic Agenda 21 er væsentlige elementer. Målet med bistanden er at bryde forbindelsen mellem økonomisk vækst, energiforbrug og miljøbelastning gennem fremme af renere brændsler, effektivisering i energiproduktion og -forsyning samt besparelser i slutforbruget. Bistanden bidrager endvidere til organisationsudvikling og uddannelse i disse lande.

Samarbejdet med Litauen bliver styrket i forlængelse af landets beslutning om at afvikle kernekraftværket i Ignalina. Energistyrelsen og danske gas- og elselskaber skal de næste par år bistå den litauiske energisektor i gennemførelse af de nødvendige reformer af energilovgivning og organisation. Samtidig vil den danske bilaterale støtte over de næste tre år have fokus på omlægningen af den litauiske energiforsyning. 'Ignalinapakken' omfatter støtte i forbindelse med afviklingen af kernekraftværket, med særligt fokus på etablering af nye kraftvarmeværker og energieffektivisering af større industri-virksomheder.

4. STATUS FOR DEN DANSKE ENERGIPOLITIK

EN forudsætning for, at Danmark kan bidrage til bæredygtig udvikling i internationalt regi, er, at Danmark gennem en stærk og troværdig hjem-

lig indsats viser at det er muligt at ændre energisektoren i en bæredygtig retning.

Status for energiforbruget og CO₂-udledningen

Den danske CO₂-udledning falder nu markant fra år til år. Fra 1997 til 1998 faldt udledningen - korrigeret for klima og eludveksling - således med 2,4%, og foreløbige tal for 1999 tyder på, at faldet bliver ca. 1% fra 1998 til 1999. Siden 1988 er udledningen dermed faldet med i alt 9%.

Også den faktiske CO₂-udledning falder. Dette skyldes først og fremmest en nedgang i den danske nettoeksport af el.

Nedgangen i den korrigerede CO₂-udledning er især interessant i lyset af den stadige økonomiske vækst. Således er bruttonationalproduktet (BNP) vokset med 27% fra 1988 til 1999, mens CO₂-udledningen i samme periode er reduceret med 9%. CO₂-udledningen pr. BNP-enhed er dermed reelt faldet med 28% i perioden.

Elreformen

Elreformen blev vedtaget politisk den 3. marts 1999 og lovfæstet i juni 1999. Den omfatter et sæt af love, som kombinerer markedsadgang for elforbrugerne og konkurrence i elproduktionen på den ene side med sikring af den fortsatte udbygning med vedvarende energi, miljøregulering af kraftværkerne, forbrugerindflydelse, og effektivisering af transmission og distribution på den anden side.

Lov om elforsyning effektuerer elreform-aftalen og implementerer EU's elmarkedsdirektiv. Loven fastlægger fuld netadgang for alle forbrugere fra 2003, regler for håndtering af miljøvenlig el, prisbestemmelser, planlægningsbestemmelser, nye godkendelsesbestemmelser, opgaver for forskellige typer af elselskaber, regler om forbrugerindflydelse og udskillelse af aktiviteter, oprettelse af et energitilsyn m.m.

Reguleringen af netselskabernes tariffer skal efter loven overgå fra det hidtidige hvile-i-sig-selv-princip til en regulering via indtægtsrammer. Denne regulering skal sikre en mere effektiv drift og kapitalanvendelse i selskaberne. I aftalen om elreformen blev det fastlagt, at der skulle ske en nærmere afklaring af *kraftværkernes økonomiske forpligtelser* under de nye markedsvilkår. Behovet for en afklaring af værkerne økonomi blev forstærket hen over sommeren, idet markedsprisen på el faldt drastisk. Dermed stod værkerne i en vanskelig økonomisk situation

som krævede hurtig handling. I november sidste år indgik aftaleparterne en tillægsaftale, der dels sikrer værkernes økonomiske grundlag gennem en god startposition ved overgang til konkurrence, dels sikrer et godt fundament for udnyttelsen af sektorens afholdte investeringer i miljøvenlig produktion. Med udgangspunkt i aftalen er der vedtaget en ændring af elforsyningsloven. Lovændringen omhandler blandt andet afregningsforhold for kraftværkernes eksisterende miljøvenlige elproduktion, samt værkernes hæftelser for gæld og take-or-pay-forpligtelser.

Både havmølleudbygningen og biomasseanvendelsen er vigtige elementer i opnåelse af såvel den nationale CO₂-målsætning som den internationale Kyoto-forpligtelse, idet de to indsatsområder til sammen svarer til 6% reduktion i Danmarks CO₂-udledning. Regeringen lægger stor vægt på, at dette store potentiale for CO₂-reduktioner realiseres.

Den netop indgåede aftale sikrer anvendelsen af biomasse i elproduktionen. Målsætningen om, at der årligt skal anvendes 1,4 mio. tons biomasse skal ifølge den nye aftale være opfyldt inden udgangen af 2005. Aftaleparterne vil sikre et økonomisk grundlag for, at der inden udgangen af 2003 kan etableres 2-3 større biomasseanlæg. For at nedbringe omkostningerne mest muligt sigtes der mod at bruge licitationsinstrumentet til at sikre udbygningen ud over de 2-3 første anlæg.

Havmøllepålægget forpligter kraftværkerne til at etablere 750 MW vindkraft på havet inden udgangen af 2008. Aftaleparterne er enige om, at havmøllepålægget ikke må belaste kraftværkernes konkurrenceevne, og at elforbrugernes skal belastes mindst muligt. Parterne vil optage drøftelser om de nærmere afregningspriser for strøm produceret på havmøller.

Den miljøvenlige elproduktion skal endvidere fremmes ved indførelse af et *marked baseret på VE-beviser*. Markedet skal være fuldt funktionsdygtigt senest i 2003, hvor 20% af elproduktionen skal være baseret på vedvarende energi.

I januar 2000 offentliggjorde Energistyrelsen en udredning om VE-bevismarkedet. Udredningen anbefaler, at markedet sættes i gang i 2002. Forudsætningerne for markedet, nemlig registrering af VE-producenterne og etablering af en VE-elbørs, kunne godt være etableret allerede i 2001. Men markedet vurderes i det første år at være for lille til at bære de omkostninger,

som er forbundet med børsomsætning og administration af systemet.

Meromkostningerne til elproduktion baseret på vedvarende energi skal udlignes. Udligningen opdeles i to faser, således at halvdelen af meromkostningerne udlignes den 1. januar 2001 og de resterende meromkostninger udlignes senest den 1. januar 2002.

Principperne for *egenproducenters betaling til prioriteret strøm* bør indrettes således, at man viderefører det såkaldte nettoprincip, som tidligere har været gældende. Anvendelsen af nettoprincipet må dog ikke føre til en øget miljøbelastning, f.eks. ved, at eksisterende naturgasbaserede kraftvarmeanlæg omstilles til kulfyring, og der skal derfor gennemføres justeringer, hvis det viser sig, at nettoprincipet fører til øget brug af olie eller kul til elproduktion.

Lov om CO₂-kwooter for elproduktion fastlægger, at elproducenter i Danmark efter en høring modtager årlige udledningstilladelser for CO₂, som kan handles og/eller opspares. Ved overskridelse af udledningstilladelsen skal der betales en afgift. Høringen af elproducenterne er gennemført i november 1999.

Dele af lovpakken – blandt andet loven om CO₂-kvoter – er endnu ikke sat i kraft, fordi lovene endnu ikke er blevet godkendt af EU-Kommissionen i henhold til statsstøttere reglerne. Dette beror blandt andet på, at Kommissionen er i færd med at revidere EF-rammebestemmelserne for statsstøtte til miljøbeskyttelse, som er grundlaget for Kommissionens vurdering af de anmeldte dele af lovpakken. Kommissionen har oplyst, at de nye rammebestemmelser forventes at kunne vedtages inden sommerferien.

Gasreformen

Der er nu indgået en aftale om reform af gassektoren. Formålet med reformen er at modernisere og tilpasse de lovgivningsmæssige rammer for naturgasforsyningen i forbindelse med implementeringen af EU's gasdirektiv.

Der er med gasreformen lagt op til en gradvis åbning af gasmarkedet. Således vil markedsåbningen udgøre 30% i 2000, stigende til 43% i 2008. Herved tages det fornødne hensyn til udviklingen af den gæld, som den omfattende investering i udbygning med naturgas har medført. Også de langvarige take-or-pay-forpligtigelser, som DONG Naturgas har over for især DUC, bliver tilgodeset ved den langsomme markedsåbning. De regionale selskaber vil ikke få markedsadgang, idet dette blandt andet ville

indebære, at offentlige selskaber kommer i direkte konkurrence med hinanden.

Et væsentligt led i den nye regulering er indførelse af et bevillingssystem. Der skal foretages en reguleringsmæssig adskillelse af transmission, distribution, forsyning og oplagring af naturgas. DONG Naturgas og de regionale selskaber vil som udgangspunkt få bevilling til de net- og forsyningsaktiviteter, som de varetager i dag. Bevillingssystemet skal bl.a. sikre, at lovens overordnede formål med hensyn til forsynings-sikkerhed og forbrugerbeskyttelse efterleves af naturgasselskaberne.

For at sikre forbrugernes rettigheder til naturgasforsyning vil bevillingshaverne få pligt til at tilslutte og forsyne kunder i områder, der er udlagt til naturgasforsyning. Som led i forbrugerbeskyttelsen bliver maksimalprisbestemmelserne for naturgas videreført i den nye lovgivning for de kunder, som ikke har markedsadgang.

Naturgasdistributionen vil blive stillet over for effektiviseringskrav i lighed med de krav, der stilles til elsektoren.

Ændring af varmemeforsyningsloven

Aftalen med Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti omfatter også en ændring af varmemeforsyningsloven. Hovedformålene med ændringen er at styrke effektiviseringen af sektoren såvel energimæssigt som økonomisk, at styrke varmebesparelsesindsatsen og udbygning med miljøvenlig energi samt at øge den lokale indflydelse og sikre varmemeforbrugerne generelt.

Varmeforsyningsområdet bliver ikke direkte berørt af liberaliseringen på energiområdet, idet de kollektive varmemeforsyningsanlæg ikke udgør et fysisk sammenhængende net, som skaber mulighed for fri handel. Når regeringen alligevel har ønsket at ændre den nuværende varmemeforsyningslov skyldes det dels et ønske om at modernisere loven på en række punkter og dels, at visse justeringer under alle omstændigheder er påkrævet som følge af ændringerne på el- og gasområdet.

Som udgangspunkt bevares varmemeforsyningslovens gældende hvile-i-sig-selv-princip, der i hovedtræk er et omkostningsbaseret princip til beregning af de kollektive varmemeforsyningsanlægs priser. For at tilskynde selskaberne til løbende effektiviseringer suppleres hvile-i-sig-selv-princippet dog med en indtægtsram-

meregulering, i stil med reguleringen for elsektoren og gassektoren.

Herudover skal tilskyndelsen til effektiviseringer fremmes gennem indførelse af benchmarking, der indebærer, at varmemeforsynings-selskabernes omkostningseffektivitet holdes op mod hinanden ved sammenligninger af forskellige nøgletal for effektiviteten.

Endvidere lægges der op til, at de kollektive varmeselskaber skal varetage en række såkaldte »offentlige forpligtelser«, f.eks. ved at arbejde for øget tilslutning til fjernvarmenettene, ved at rådgive forbrugerne om varmebesparelser samt ved forskningsaktiviteter.

For at fremme udnyttelsen af vedvarende energi og overskudsvarme bliver det tilladt for private producenter at opnå fortjenester. Varmekunderne vil til gengæld blive sikret økonomisk ved indførelse af prislofter på varmen eller brændslet.

Endelig skal det sikres, at de forbruger- og samfundsskabe værdier forbliver i varmesektoren, ligesom det sikres, at kommuner og forbrugere kan øve indflydelse på driften af forsynings-selskaberne.

Energispareloven

Som første led i en styrkelse af besparelsesindsatsen, som er nødvendig for at nå de langsigtede energi- og miljøpolitiske mål, har regeringen fremsat et forslag til en ny overordnet lov om fremme af energibesparelser. Lovforslaget er baseret på den netop indgåede aftale om energispareloven.

Lovforslaget fastlægger de overordnede rammer for koordinering og prioritering af besparelsesindsatsen såvel centralt som decentralt, og den vil dermed være med til at sikre effektivitet i den samlede besparelsesindsats på tværs af sektorer, aktører og virkemidler.

Forslaget til energisparelov skal ses i sammenhæng med forsynings-selskabernes rolle på besparelsesområdet. Det fremgår af elforsyningsloven, at netselskaberne skal fortsætte det besparelsesarbejde, som elsektoren gennem en årrække har udviklet. Samtidig indeholder forslagene til lov om naturgasforsyning og ændringen af varmemeforsyningsloven bestemmelser om, at naturgas- og fjernvarmeselskaber fremover skal arbejde for realisering af energibesparelser inden for deres områder.

Lovforslaget indeholder bestemmelser om oprettelse af lokale energispareudvalg, som skal være med til at koordinere og sikre effektivitet i

de forskellige lokale aktørers energisparearbejde, herunder understøtte det lokale Agenda 21-arbejde. Endvidere indeholder lovforslaget bestemmelser om energibesparelsesindsatsen i den offentlige sektor. Det er regeringens udgangspunkt at de offentlige institutioner skal udvise god energimæssig adfærd og dermed medvirke til at præge udviklingen gennem det gode eksempel.

Som led i den overordnede besparelsesplanlægning vil regeringen årligt fremlægge en redegørelse vedrørende energibesparelser. Den første redegørelse planlægges fremlagt i år. I forbindelse hermed vil der blive fastsat mål for energispareindsatsen i de forskellige sektorer og det vil blive vurderet, om der skal indføres nye økonomiske incitamenter eller andre nye virkemidler for at nå de fastsatte mål.

Den grønne afgiftspakke for erhvervslivet

Evalueringen af den grønne afgiftspakke blev offentliggjort i februar 1999. Evalueringen viste, at afgiftssystemet sikrer en miljøvirkning på en økonomisk effektiv måde, der samtidig tager hensyn til den internationale konkurrenceevne. Evalueringen pegede på behov for mindre justeringer. Efter drøftelse i industriens udviklingsgruppe er aftaleordningen efterfølgende ændret. F.eks. er de mest omkostningstunge elementer taget ud af ordningen og energiledelse bliver det bærende element i fremtidige aftaler. Formålet med ændringerne er at lette de administrative byrder for virksomhederne samt at sikre, at aftalerne bliver mere fremadrettede og giver incitament til anvendelsen af renere teknologi.

Derudover er det besluttet at oprette en nytildskudspulje på 175 mio. kr. per år til brug for industrien fra og med år 2000. Den ændrede tilskudsordning forventes at give en ekstra årlig CO₂-reduktion på 0,15%, svarende til en akkumuleret CO₂-reduktion på 0,7% i år 2005 udover den oprindeligt forventede reduktion på 3,8%-point i år 2005.

Energibesparelser i husholdninger

Regeringen lægger vægt på en fortsat reduktion af energiforbruget i husholdningerne. De igangværende initiativer omfatter både effektivisering af apparater og varmebesparelser i bygninger, adfærd ændringer (f.eks. at nedbringe antallet af kogevaske), samt en indsats for at synliggøre de energimæssige hensyn i beslutningsprocesserne.

Mærkning, blandt andet af køle/fryseskabe, har vist sig at være et særdeles effektivt instrument til at fremme udbredelsen af energieffektive elapparater. Derudover har f.eks. mærkning af huse og ejerlejligheder bidraget til at oplyse boligejere om besparelsesmuligheder. Som følge af succesen bliver mærkningsordninger nu indført på en række andre områder, f.eks. elektriske lyskilder og biler. Endvidere forberedes en energimærkning af vinduer.

Elforbruget til standby-funktioner udgør en stigende del af husholdningernes energiforbrug, og der er derfor netop iværksat en kampagne for at nedbringe standby-forbruget til TV- og videoapparater.

Energibesparelser i den offentlige sektor

Også inden for den offentlige sektor lægger regeringen vægt på en fortsat reduktion i energiforbruget. Den indsats der er gennemført gennem en årrække og som har medført betydelige besparelser i sektorens energiforbrug, vil blive videreført og forstærket gennem opfølgningen på den nye energisparelov.

Forskning

Realiseringen af de danske energipolitiske mål forudsætter en betydelig forskningsindsats. Liberaliseringen af energimarkederne og den derfor følgende øgede internationale konkurrence betyder, at erhvervsvirksomhedernes og elseskabernes forskningsindsats bliver mere kortsigtet og begrænset i omfang. Regeringen lægger derfor vægt på, at den betydelige offentlige forskningsindsats fastholdes samt, at det langsigtede perspektiv i energiforskningen prioriteres. Som led i bestræbelserne på at sikre en fortsat langsigtet indsats har Danmark i forbindelse med den nye elforsyningslov introduceret mulighed for at gennemføre forskning, finansieret som Public Service Obligations.

Energiforskningsprogrammet har i 1999 støttet projekter for i alt 98 mio. kr. Mere end 85% af programmets midler er gået til projekter inden for vedvarende energi og energieffektivisering. Herudover er der i 1999 givet støtte til projekter med henblik på fremme af teknologier inden for henholdsvis bølgekraft og brint.

Regeringen indgik i september 1999 en aftale med Enhedslisten om et treårigt udviklingsprogram for solceller til elproduktion. Programmet trådte i kraft 1. januar 2000 og finansieres med 10 mio. kr. om året. Hovedindsatsen i det nye program bliver udvikling og demonstration af

løsninger i samarbejde med bolig- og byfornyelsesselskaber.

Den danske styrkeposition inden for energiforskning er senest blevet bekræftet i forbindelse med EU's 5. rammeprogram for forskning, hvor danske virksomheder og institutioner har markeret sig stærkt. Det forventes således, at bidrag til danske forsknings- og udviklingsmiljøer fra energidelen under EU's 5. rammeprogram vil overstige de midler, der nationalt tilføres fra Energiforskningsprogrammet.

Olie- og gasproduktionen

1999 blev året hvor Danmark opnåede den største nettoenergieksport nogensinde. Det er således tredje år i træk at Danmark er selvforsynende med energi, og lever op til regeringens målsætning om at sikre en høj selvforsyningsgrad på energiområdet. Produktionen af olie og naturgas i Nordsøen er den væsentligste grund til dette resultat.

Regeringen lægger vægt på at fastholde et højt aktivitetsniveau i Nordsøen. Den danske produktion af olie og gas har været stigende gennem de sidste år. Også i 1999 blev der sat ny produktionsrekord. Rekorden skyldtes blandt andet udbygninger af eksisterende felter, og at der i 1999 blev indledt produktion fra tre nye felter. Energistyrelsen har ligeledes i 1999 modtaget ansøgninger om nye udbygningsplaner for de kommende år.

Af miljømæssige grunde er det regeringens målsætning at mindske energiforbruget og udledningen af CO₂, når der udvindes olie og gas i Nordsøen. Regeringen tilstræber således et minimum af energiforbrug i alle nye produktionsanlæg, og i 1999 blev der formuleret nye regler om miljøkonsekvensvurdering ved produktion og transport af olie og gas. De eksisterende aftaler på området har bidraget til, at afbrændingen af gas i forbindelse med olie- og gasproduktionen i Nordsøen generelt har været faldende siden begyndelsen af 1990'erne, set i forhold til produktionens størrelse. Denne tendens blev dog brudt i 1999 på grund af indkøring af Siri- og Syd Arne-felterne, men tendensen forventes at fortsætte de kommende år.

5. GRØNLAND OG FÆRØERNE

For både Grønland og Færøerne gælder, at energipolitiske forhold er anliggender, som varetages af hjemmestyremyndighederne.

I juni 1999 blev der indgået en aftale mellem regeringen og Grønlands Landsstyre om, at der i perioden 2000-2003 ydes et tilskud på 50 mio. kr. årligt til renovering af boliger, bygninger og forsyningsanlæg, således at der opnås en miljø- og energiforbedrende effekt. Hjemmestyret har udarbejdet et sektorprogram som behandles af Miljø- og Energiministeriet. Derudover har hjemmestyret afsat mindst 275 mio. kr. årligt til renoveringer og reinvesteringer m.m. og igangsat et arbejde for at tilvejebringe et udbygget planlægnings- og statistikgrundlag på energiområdet.

I Grønland foretages der på kulbrinteområdet i sommeren 2000 en efterforskningsboring i havområdet vest for Nuuk. Det er den første offshore-boring i Vestgrønland siden 1976-77. Som altid, når der bores i et nyt område, er der stor usikkerhed knyttet til, om der findes kulbrinter i området, men i givet fald kan der være tale om endog meget store forekomster af olie og/eller naturgas.

For både Grønland og Færøerne er der indledt drøftelser mellem hjemmestyremyndighederne og Miljø- og Energiministeriet om Danmarks ratifikation af Kyoto-protokollen.

6. MILJØKONSEKVENSVURDERING

De væsentligste miljøproblemer i relation til energisektoren er luftforurening som følge af afbrænding af kul, olie og gas. I et globalt perspektiv er udledningen af CO₂ det største miljømæssige problem for sektoren. Regionalt og lokalt skaber udledning af svovldioxid og kvælstofoxider imidlertid også miljøproblemer. Vedvarende energianlæg bidrager kun i begrænset omfang med udledning af miljøskadelige stoffer, men disse anlæg kan til gengæld have andre miljøpåvirkninger, som f.eks. støj eller landskabsmæssige påvirkninger.

Det er en målsætning i dansk energipolitik, at behovet for energi i årene fremover skal kunne dækkes med en stadig mindre ressourceanvendelse og en mindre belastning af miljøet til følge.

Hermed slutter redegørelsen.

72. møde

Tirsdag den 4. april 2000 kl. 13.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortrædere for følgende folketingsmedlemmer:

Henning Gjellerod (S),
Søren Søndergaard (EL) og Flemming Kofod-Svendsen (KRF).

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.

3) Spørgsmål til ministrene. (Spørgetimen).

4) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 48:

Forespørgsel til erhvervsministeren [om regeringens planer for at styrke ledelsesindsatsen i danske virksomheder og offentlige institutioner].

Af Jørn Jespersen (SF) m.fl.
(Forespørgslen anmeldt 28/3 2000).

5) Anden behandling af lovforslag nr. L 117:

Forslag til lov om ændring af lov om værdipapirhandel m.v. (Regelforenkling, endelig afregning og sikkerhedsstillelse, koncerninterne transaktioner).

Af økonomiministeren (Marianne Jelved).
(Fremsat 2/12 99. Første behandling 11/1 2000. Betænkning 16/3 2000).

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 59:

Forslag til lov om autorisation af elinstallatører m.v.

Af by- og boligministeren (Jytte Andersen).
(Fremsat 27/10 99. Første behandling 24/11 99. Betænkning 21/3 2000).

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 98:
Forslag til lov om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område. (Det repræsentative demokrati i uddannelsessystemet).
Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).
(Fremsat 17/11 99. Første behandling 3/12 99. Betænkning 21/3 2000).

8) Anden behandling af lovforslag nr. L 157:
Forslag til lov om ændring af lov om kemiske stoffer og produkter.
Af miljø- og energiministeren (Svend Auken).
(Fremsat 15/12 99. Første behandling 20/1 2000. Betænkning 15/3 2000).

9) Anden behandling af lovforslag nr. L 185:
Forslag til lov om statstilskud til zoologiske anlæg.
Af kulturministeren (Elsebeth Gerner Nielsen).
(Fremsat 2/2 2000. Første behandling 24/2 2000. Betænkning 22/3 2000).

10) Forespørgsel nr. F 44:
Forespørgsel til finansministeren og indenrigsministeren [om de forestående kommuneforhandlinger].
Af Jes Lunde (SF) m.fl. (alle partier).
(Forespørgslen anmeldt 2/3 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 15/3 2000).

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 135:
Forslag til folketingsbeslutning om opfordring til at trække aktstykke nr. 190 om indgåelse af forlig med Den Danske Bank i den færøske banksag tilbage fra Finansudvalget.
Af Frank Aaen (EL) og Søren Kolstrup (EL).
(Fremsat 30/3 2000).

12) Første behandling af lovforslag nr. L 192:
Forslag til lov om affoldelse af vejledende folkeafstemning om, hvorvidt Danmark skal udvikle sig til et multietnisk samfund.
Af Peter Skaarup (DF) m.fl.
(Fremsat 8/2 2000).

13) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 121:
Forslag til folketingsbeslutning om gebyrer for rykkerbreve fra amtskommuner og kommuner.
Af Frank Aaen (EL) og Jette Gottlieb (EL).
(Fremsat 17/3 2000).

14) Første behandling af lovforslag nr. L 226:

Forslag til lov om ændring af lov om leje og forskellige andre love. (Gennemgribende forbedrede lejemål, landsdækkende huslejenævn, fællesantennener og Grundejernes Investeringsfond). Af by- og boligministeren (Jytte Andersen). (Fremsat 22/3 2000).

15) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 43:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af boliger til unge på gamle færges. Af Kim Behnke (FRI) m.fl. (Fremsat 19/11 99).

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen): Medlemmer af Folketinget Keld Albrechtsen (EL) og Søren Kolstrup (EL) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af fødevarereloven. (Fødevarerregionernes offentliggørelse af kontrolresultater). (Lovforslag nr. L 265).

Medlemmer af Folketinget Jørn Jespersen (SF), Kristen Touborg (SF) og Jes Lunde (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en ny strategi for offentliggørelse af kontrolresultater på fødevarerområdet. (Beslutningsforslag nr. B 137).

Medlemmer af Folketinget Søren Kolstrup (EL) og Frank Aaen (EL) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om et sponseringsnævn ved offentlige forskningsinstitutioner. (Beslutningsforslag nr. B 138).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortrædere for følgende folketingsmedlemmer:

Henning Gjellerod (S), Søren Søndergaard (EL) og Flemming Kofod-Svendsen (KRF).

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Henning Gjellerod, hr. Søren Søndergaard og hr. Flemming Kofod-Svendsen har alle søgt om orlov fra den 4. april 2000 på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv, jf. forretningsordenens § 41, stk. 3, litra a.

Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget, at der meddeles orlov som ansøgt, og at stedfortræderne indkaldes som midlertidige medlemmer. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen): Fra Udvalget til Valgs Prøvelse har jeg modtaget indstilling om, at følgende godkendes som midlertidige medlemmer af Folketinget fra og med den 4. april 2000:

1. stedfortræder for Socialdemokratiet i Ringkøbing Amtskreds, lærer Niels Rasmussen, i anledning af Henning Gjellerods orlov.

1. stedfortræder for Enhedslisten i Københavns Amtskreds, socialrådgiver Pernille Falcon, i anledning af Søren Søndergaards orlov.

1. stedfortræder for Kristeligt Folkeparti i Københavns Amtskreds, landsleder Børge Klit Johansen, i anledning af Flemming Kofod-Svendsens orlov.

Indstillingen sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 102 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål til ministre.

Spørgetimen

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Til at besvare spørgsmål i spørgetimen i dag har statsministeren udpeget finansministeren.

Der er indtil dette øjeblik anmeldt fire spørgsmål. Ønsker flere at tilmelde sig som hovedspørger? (Ophold). Det er ikke tilfældet.

De fire hovedspørgere vil få ordet i denne rækkefølge:

1. Frank Dahlgaard.
2. Kristian Jensen.
3. Thor Pedersen.
4. Kristian Thulesen Dahl.

Spm. nr. US 66

Frank Dahlgaard (UP):

I august måned sidste år besluttede det ansete amerikanske kreditvurderingsinstitut Moody's Investors Service at opjustere den danske stats kreditværdighed til absolut topkarakter, og man kom i meddelelsen om dette med følgende bemærkning fra Moody's Investors Service:

»Selv hvis Danmark vælger at stå uden for euroen, tror vi på, at den fundamentale styrke i dansk økonomi vil garantere, at opgraderingen af den danske stats kreditværdighed kan bevares.«

På den baggrund er det nærliggende at spørge finansministeren, om han vil afvise alle de skrækscenarier, der kommer fra unionspolitikkerne i retning af, at hele den danske økonomi vælter, og at kronen ikke kan holde, hvis der skulle blive et flertal for at bevare kronen og ikke skifte over til euroen.

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg vil kun sige til hr. Frank Dahlgaard, at jeg mener ikke, at de, der er tilhængere af dansk medlemskab af euroen, udfolder skrækscenarier. Det kan godt være, der er enkelte, der har gjort det, men som helhed er den linje, vi har haft fra regeringens side, og den bedømmelse, vi har, at den eneste måde, hvorpå Danmark kan købe sig en hundrede procents forsikring mod at komme i den beklagelige situation at blive overfaldet af spekulanter – med lige så katastrofale resultater, som f.eks. den svenske

økonomi var udsat for først i 1990'erne – er at tilslutte sig euroen.

Men det er jo ikke det samme som at sige, at hvis der skulle blive truffet en anden afgørelse end den, vi anbefaler, vil der automatisk ske noget meget alvorligt dagen efter.

Frank Dahlgaard (UP):

Tak for svaret!

Det er jo klart, at der ikke kan spekuleres mod kronen, hvis man simpelt hen vælger at afskaffe den. Så bliver det euroen, der eventuelt spekuleres mod.

Kan finansministeren bekræfte, at euroen, lige siden den startede for 15 måneder siden, er faldet i kurs og nu ligger væsentlig lavere i forhold til den amerikanske dollar, det britiske pund, den japanske yen, de skandinaviske kroner og stort set alle andre betydende valutaer i verden, og at det nu giver problemer, som også bekymrer i Euroland og i Den Europæiske Centralbank, i form af importeret inflation med al den økonomiske og sociale uro, det fører med sig? At der altså er problemer ved ikke at have styr på sin egen valuta, selv når man er med i en stor valuta, kan ministeren bekræfte dét?

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg kan ikke bekræfte hr. Frank Dahlgaards virkelighedsopfattelse på ret mange punkter. Jeg mener, at den opfattelse, hr. Frank Dahlgaard har, ligger meget langt fra den virkelige virkelighed.

Det med, at euroen siden sin introduktion er blevet så meget mindre værd, er jo i virkeligheden irrelevant og en lidt sludrende måde at beskrive tingene på. Det, det handler om, når man stræber efter en fælles valuta i EU-området, er at skabe en valutastabilitet mellem lande, som afsætter 85 pct. af deres produktion til sig selv og hinanden.

At der så ved siden af vil være valutaudsving i forhold til de andre store valutaer i verden, er der intet nyt i. Jeg kan inden for de sidste 20 år huske en dollarkurs på 5 kr. og en dollarkurs på tæt ved 13 kr., men jeg kan ikke huske, at man i den forbindelse talte om, at nu var den danske krone blevet en masse mindre værd, og derfor er det, hr. Frank Dahlgaard også præsterer i dag, at stille tingene op på en irrelevant måde.

Frank Dahlgaard (UP):

Men det er vel ikke irrelevant at gøre opmærksom på, at et af de mest ansete amerikanske

kreditvurderingsinstitutter for blot et halvt år siden opjusterede den danske stats kreditværdighed til absolut topkarakter og uden at blive spurgt om det selv fjøede til, at man forventer, at karakteren kan blive deroppe, også hvis vi skulle beslutte os for at holde fast i kronen og altså sige nej til euroen.

Det er altså ikke spor problematisk, og vil finansministeren ikke på den baggrund – og det er jo virkelighedens verden – erkende, at det efter al sandsynlighed ikke vil give problemer, hvis danskerne siger ja til at fortsætte med kronen og altså nej til euroen? Det kan give lidt midlertidigt pres på kronen, fremkaldt af enkelte ministres bagtalelse af deres egen valuta, men vi kan ellers sagtens forsvare vores egen krone og vores egen velfærd og vores egen lave arbejdsløshed. Er det ikke rigtigt?

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg tror, baggrunden for den udtalelse fra et amerikansk kreditvurderingsinstitut, hr. Frank Dahlgaard rider med i debatten her i dag, er en stor og forståelig tiltro til den danske regerings vilje til at holde en solid kurs i den økonomiske politik.

Hvis det er det, hr. Frank Dahlgaard ønsker en bekræftelse af at vi vil fortsætte med, så er svaret: Ja, det vil vi! Det kan jeg godt forstå at der efter de sidste 7 år er tillid til, også ude i verden. Men det ændrer jo ikke noget ved, at hvis Danmark måtte beslutte at stå uden for euroen, eksisterer der en risiko for, at vi på et eller andet tidspunkt i fremtiden med rette eller urette bliver udsat for en spekulation mod den danske krone med samme katastrofale konsekvenser, som svenskerne måtte opleve først i 1990'erne. Jeg siger udtrykkeligt »med rette eller urette«, for hvis man bliver overfaldet af spekulanter, er det sådan set ret ligegyldigt, om det er retfærdigt eller ej.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg skal for god ordens skyld gøre opmærksom på, at både spørger og svarer har 1 minut.

Hr. Frank Dahlgaard.

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg vil sige mange tak for finansministerens svar, og jeg opfatter det som en garanti for, at regeringen står fast på at holde kronen. Der er jo opstået tvivl på grund af økonomiministerens letfærdige og uansvarlige udtalelser om, at et nej til euroen og en fastholden af den danske

krone betyder, at vi ikke kan videreføre den faste kronkurspolitik, men det kan vi altså.

Så vil jeg til sidst spørge finansministeren, om han kan bekræfte, at for Danmarks vedkommende er det ikke sådan, at 85 pct. af vores udenrigshandel går til eurolandene, men at halvdelen, altså en lige så stor del, af vores eksport/import er med verden uden for Euroland, herunder Sverige, Norge, Storbritannien, USA og Japan.

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg vil gerne sige, at det, hr. Frank Dahlgaard forsøgte med indledningen af sit spørgsmål, er en fuldstændig utilladelig manipulation og et uvederhæftigt forsøg på at konstruere en modstrid mellem det, jeg siger, og det, økonomiministeren siger. Jeg vil bede hr. Frank Dahlgaard om en ganske bestemt ting, hvis han citerer mig, nemlig at det er efter protokollen, efter det, jeg har sagt her i Folketinget, og ikke efter sin egen udlægning af, hvad jeg siger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 67

Kristian Jensen (V):

Det er med stor interesse og megen undren, at man i dagspressen og siden i fredags i en nys udgivet bog har kunnet læse, hvordan regeringen har benyttet sig af embedsmænd til at føre politiske forhandlinger.

Jeg tænker naturligvis på Mikkel Faurholdts skildring af, hvordan finanslovforhandlingerne i 1995 blev gennemført, og hvorledes ministeriet tilsyneladende har brugt sin departementschef til at føre selvstændige forhandlinger med oppositionspartierne. Med den skoling, jeg har i, hvordan man har adskilt det politiske, nemlig ministeren, og det administrative og neutrale, altså embedsmændene, er det en gerning, der grænser til noget nær magtfordrejning, at man bruger departementschefen til at føre forhandlinger, så jeg vil gerne høre, om det er almindelig praksis i Finansministeriet, at embedsmænd fører selvstændige forhandlinger med oppositionspartier?

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Nu er jeg jo bekendt med, at hr. Kristian Jensen vil stille det samme spørgsmål til statsministeren i morgen, men jeg skal gerne prøve at be-

svare det sådan, at hr. Kristian Jensen kan blive fuldstændig klar over, hvad virkeligheden er.

Der har ikke været tale om, at der har været ført dybtgående politiske forhandlinger med Finansministeriets departementschef alene. Der er forberedt nogle drøftelser, og deri er der absolut intet nyt, for det skete også under regeringer, som hr. Kristian Jensens parti har deltaget i. Der er intet som helst nyt i dét.

Jeg kan f.eks. minde om – det er hr. Kristian Jensen sikkert for ung til at kunne erindre – at den samme departementschef af den konservative finansminister blev sat til i langt videre omfang at føre forhandlinger om et DSB-forlig med den daværende opposition. Det er noget, den nuværende trafikminister, hr. Jacob Buksti, kan bekræfte, hvis det har hr. Kristian Jensens interesse. Men man skal nu altså passe frygteligt på, hvis man helt har mistet sin fornemmelse for, hvordan administrationen fungerede, da ens eget parti var i regering, med at føre den slags ting frem.

Jeg skal også minde hr. Kristian Jensen om – og det vil han sikkert opleve som endnu mere nærværende – at den daværende Venstreforsvarsminister, hr. Knud Enggaard, helt og fuldt overlod til sin departementschef at færdigforhandle et forsvarsforlig. Hvad synes hr.

Kristian Jensen om dét? Skulle vi ikke se at komme ned på jorden og holde os til det, der har været tradition og virkelighed?

Jeg kan bare sige én ganske bestemt ting: Min departementschef går ikke i byen, heller ikke for at forberede forhandlinger med nogen som helst, uden et ganske klart politisk mandat, og derfor holder han sig altid inden for de retningslinjer, der også blev knæsat i den betænkning, der er udgivet om sagen. Der er ikke mere at sige om det.

Kristian Jensen (V):

Det var da en interessant historisk beretning, men et meget lille svar på spørgsmålet, om det er almindelig praksis, at embedsmænd fører selvstændige forhandlinger.

Skal jeg forstå på ministerens svar, at vi fremover kan forvente, at aftaler, der er indgået med embedsmænd fra Finansministeriet, vil være politisk bindende? Og føler finansministeren, at det er rigtigt i betragtning af den neutralitet, vi traditionelt har i Danmark over for embedsmænd, at man bruger private boliger til politiske forhandlinger? Er det det, vi skal forvente fra Finansministeriet nu og fremover?

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg synes, hr. Kristian Jensen skulle prøve at se, eventuelt ved lægelig bistand, om han kunne forbedre sin hørelse, for det, jeg sagde lige før, var:

Finansministeriets departementschef fører hverken sonderinger eller forberedelser af drøftelser endsige forhandlinger uden et fuldstændigt entydigt mandat fra sin minister.

Kristian Jensen (V):

Jamen min hørelse er fin, tak! Jeg har også en ganske udmærket hukommelse. Jeg har endda skrevet ned, hvad jeg har sagt, så når vi kan læse det i Folketingets forhandlinger, vil vi med det samme kunne læse, hvad der er blevet stillet af spørgsmål her.

Men enten har finansministeren en dårlig hukommelse, eller også har han en selektiv hukommelse, for han ønskede i hvert tilfælde ikke at svare på de to spørgsmål, jeg stillede til sidst, nemlig om vi kan forvente, at aftaler indgået med embedsmænd fra Finansministeriet vil være politisk bindende, og om det er rigtigt af hensyn til embedsmændenes neutralitet, at private boliger bruges til politiske forhandlinger.

Det kan selvfølgelig være selektivt udvalgt fra finansministerens side ikke at ønske at svare på det, men jeg vil meget gerne have mig frabedt, at min lægelige tilstand og min hørelse i særdeleshed bliver draget ind i forhandlingerne.

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg vil kun sige til hr. Kristian Jensen, at der overhovedet ikke har været noget i nærheden af en situation, hvor Finansministeriets departementschef har afsluttet nogen forhandlinger. Det er noget, jeg som ansvarlig minister gør, og der har ikke været nogen undtagelser fra den regel i de 7 år og et par måneder, jeg har haft embedet.

Hvor forhandlinger foregår, anser jeg for fuldstændig irrelevant for deres politiske indhold.

Kristian Jensen (V):

Bare for at understrege, at jeg ikke har stillet spørgsmål om afsluttede forhandlinger, men blot bedt om at få at vide, om aftaler, der er indgået med et par embedsmænd fra Finansministeriet, er politisk bindende, ikke om de er afsluttende, men om de drøftelser, man måtte have, måtte være politisk bindende. Det er ikke et

spørgsmål om, hvorvidt de er afsluttende; det er kun finansministeren, der har taget det ord i sin mund.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 68

Thor Pedersen (V):

Udliciteringsrådet udgav i januar i år en rapport om ministeriernes anvendelse af udbud og udlicitering, og en af hovedkonklusionerne var, at man ikke i undersøgelsen kunne se, at så meget som ét ministerium kunne sandsynliggøre, at det lever op til den udbudsplicht, som finansministeren selv har rundsendt i sit cirkulære om udbud og udlicitering af statslige drifts- og anlægsopgaver.

Derfor vil jeg gerne spørge finansministeren: Hvad har ministeren gjort for at sikre, at det cirkulære, der er i kraft, også bliver efterlevet nu?

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg kan sige, at jeg selvfølgelig har læst Udliciteringsrådets bemærkninger, og det er også klart, at ministerierne skal følge reglerne og afprøve, om udbud er relevant. Vi har også i forberedelsen til finanslov 2001 fundet anledning til at sikre, at det sker i det nødvendige omfang.

Thor Pedersen (V):

Jeg siger tak, og jeg har også konstateret, at det er rigtigt, at der er noget forarbejde til år 2001.

Men cirkulæret er jo i kraft, og derfor skulle man jo forvente, at ministeren ville sikre, at det cirkulære, som ministeren selv har rundsendt, med hans egen underskrift, også blev efterlevet her og nu og ikke først i år 2001.

Hvad agter ministeren at gøre for, at det også får virkning i år 2000?

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg udtrykte mig måske også en kende upræcist.

Altså vi har i forbindelse med de foreløbige udmeldinger om rammer og de forhandlinger, der foregår med ministerierne om 2001, fundet anledning til at indskærpe det her, og det er selvfølgelig noget, som man bør have for øje her og nu og også i de dispositioner, der foregår i resten af år 2000.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 69

Kristian Thulesen Dahl (DF):

For et par år siden iværksatte Dansk Folkeparti sammen med Danmarks Statistik en udarbejdelse af en oversigt over udgifterne til udlændinge i Danmark. Efterfølgende kom Økonomiministeriet med en rapport, der gav dets vurdering af, hvad de samlede udgifter er.

Mit spørgsmål til finansministeren i dag er derfor, om regeringen vil tage initiativ til, at der nu, efter at integrationsloven er trådt i kraft og inklusive de nye integrationsforslag, regeringen foreslår her i foråret, kommer en ny samlet vurdering af de offentlige udgifter, som har forbindelse med udlændinge i Danmark.

Spørgsmålet skal selvfølgelig også ses i lyset af, at der kommer udgifter på stadig flere områder og mere og mere »skjult« i forhold til de hovedkonti, som udgifterne vedrører.

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Regeringen har ikke nogen planer om at lave nye redegørelser af den art. Man kan jo sige sig selv, at når Dansk Arbejdsgiverforening kan påvise, at indvandrernes beskæftigelse er vokset med 15 pct. bare fra 1998 til 1999, så ser regnskabet, uanset hvordan man gør det op, bedre ud nu, end det gjorde før. Det er også klart, at integrationsindsatsen, de mange initiativer, regeringen har til behandling i Folketinget, har til formål at gøre en endnu større del af folk med udenlandsk baggrund økonomisk selvhjulpne.

Men jeg vil godt sige til hr. Thulesen Dahl mere principielt, at den type regnestykker, som Dansk Folkeparti har rundkastet, har ikke nogen mening, for man kan jo med samme begrundelse sige, at danskerne koster 500 mia. kr.; det er de offentlige udgifter ved danskerne.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Man kan også begynde at regne på, hvilke udgifter der er ved forsvaret, og det gør man dog. Man har opstillinger over, hvad de offentlige udgifter er til forsvaret i Danmark, også til folkeskolen osv., selv om folkeskolelærerne naturligvis også bidrager med deres skattebetaling. Vi anerkendte naturligvis også, at man i Økonomiministeriets opgørelse opererede både

med bruttoudgifter og med nettoudgifter, bruttoudgifter på godt 22 mia. kr. om året og nettoudgifter på ca. 11 mia. kr. om året.

Det, jeg gerne vil spørge finansministeren om, er, om lige præcis det svar, finansministeren giver her i dag, ikke er en god begrundelse for, at man faktisk burde lave sådan en økonomisk udregning.

Finansministeren mener at have baggrund for at sige, at regnskabet ser bedre ud nu, end det gjorde for et år siden. Hvad baserer finansministeren det på? På at arbejdsløsheden blandt etniske minoriteter er faldet. Men er det ikke rigtigt, at i samme periode har regeringen skruet udgifterne op netop med henblik på integrationen af de fremmede i det danske samfund?

Senest har vi jo fået denne her »Rådgivning og Vejledning om Integrationsarbejdet April 2000« fra regeringen, hvor der opereres med en lang række aktiviteter, som der skal gives offentlige tilskud til. Har Finansministeriet så lavet en udregning af det eller foretaget et skøn over, hvad det kommer til at koste, så vi kan få nogle svar, der dog gør, at vi selv er i stand til at sammenstykke tallene til et egentligt regnskab? Vi må jo nu igen selv gå i gang med at lave arbejdet, når regeringen ikke vil lave det.

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg kan jo kun, og det tror jeg gælder de fleste kolleger her i Folketinget, være beskæmmet, hver gang jeg hører den måde, hr. Thulesen Dahl og hans partifæller prøver at bringe de her problemer op på. Det er en væmmelig bestræbelse på at skabe modsætninger i befolkningen, og jeg synes egentlig, det er temmelig grotesk, når hr. Thulesen Dahl står og vifter med en lille pjece fra Finansministeriet om, hvordan man kan forbedre den etniske integration, og så betragter det som et udgiftsproblem. Selvfølgelig er det ikke det. Der er jo altid nogle investeringer, man skal gøre for at få et fornuftigt udbytte af enhver bestræbelse på en bedre samfundsudvikling.

Men at gå ud med oplysninger, med sand information og med holdningsbearbejdning, og få arbejdspladserne til at være mere imødekommende også over for mennesker, der bor i Danmark, men har en anden etnisk baggrund, det er en utrolig fornuftig og meget givende investering, må jeg sige til hr. Thulesen Dahl.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jamen det er jo fantastisk! Altså nu har jeg jo lige præcis stillet spørgsmålet, som jeg har, for ikke at at gå ind i en eller anden diskussion med finansministeren om nogle forskelle i holdningen til at få 15.000-20.000 nye udlændinge ind hvert eneste år til det danske samfund.

Men for at undgå at forholde sig til det saglige, jeg spørger om, nemlig om vi kan få en økonomisk opstilling, som Finansministeriet i øvrigt er villigt til at give om alverdens emner, så bliver det lige pludselig til en diskussion om noget, der er beskæmmende, væmmeligt, et stort problem osv.

Kan finansministeren ikke bekræfte, at i alle mulige andre sammenhænge end udlændingeområdet er finansministeren da villig nok til at lave en økonomisk opstilling? Da færingerne var nede for at forhandle med den danske stat, kunne Finansministeriet i løbet af ganske kort tid udarbejde en opgørelse over, hvad Færøerne ville koste på baggrund af det færøske forhandlingsudspil. Hvorfor er det lige præcis på udlændingeområdet sådan, at der vil finansministeren ikke lave nogen samlet redegørelse over de økonomiske konsekvenser af den førte politik.

Vi kan jo kun opfatte på én måde, og det er, at finansministeren mener, at det tal, man vil nå frem til, ikke er et tal, finansministeren kan bruge i sin politiske argumentation over for Dansk Folkeparti.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 48:

Forespørgsel til erhvervsministeren [om regeringens planer for at styrke ledelsesindsatsen i danske virksomheder og offentlige institutioner].

Af Jørn Jespersen (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 28/3 2000).